

Buitengebied wordt stiller en kleurlozer

► Provincie verantwoordelijk voor uitvoering natuurbeleid

HOOGEVEEN - Niet B&W of een politieke partij, niet de Provincie of een gedeputeerde namen het initiatief. Het waren verontruste burgers van Gemeente Westerveld die een gedegen onderzoek wensten naar het verregaande gebruik van bestrijdingsmiddelen in de lelieteelt in hun buitengebied.

Hero Moorlag

Het bodemonderzoek zou 1500 euro kosten, maar via crowdfunding kreeg werkgroep Meten=Weten 7400 euro in kas. Een burgerinitiatief dat medeburgers aansprak. Resultaat van het onderzoek: 57 gifsoorten in de bodem van de directe omgeving van dorpen in Gemeente Westerveld. Als grootste boosdoeners werden de schimmelbestrijder fluopyram en de kiemremmer chloorprofaam aangewezen. Fabrikant Bayer zegt van fluopyram dat het absoluut niet in het oppervlaktewater mag komen, omdat het zeer giftig is voor waterorganismen. Beide middelen worden veelvuldig toegepast in de teelt van lelies, tulpen en pioenrozen. En beide middelen werden aangetroffen in particuliere tuinen die grenzen aan het buitengebied van Westerveld.

Dramatisch, deze cocktail van 57 gifsoorten. Wie had ooit gedacht dat het zo erg zou zijn. En dat we dat toestaan in Nederland, alleen voor export van lelies. Geen wonder dat er zo weinig insecten en insectenetende vogels in onze buitengebieden zijn. En dan te bedenken dat niemand weet welke pesticiden en insecticiden onderling met elkaar reageren tot nieuwe en wellicht veel sterkere gifsoorten. De cocktail wordt alleen maar ingewikkelder en gevaarlijker voor onze leefomgeving. Natuurlijk denken Westervelders aan hun kinderen die in tuinen en aangrenzend buitengebied spelen. Moeten de inwoners van Wester-

veld naar wethouder Wilfried de Jong (heeft lelieteelt in zijn portefeuille), naar gedeputeerde Henk Jumelet (landbouw en vitaal platteland!), naar minister van landbouw Carola Schouten of regelrecht naar de rechter? Of nemen de bewoners de organisatie Urgenda in de arm of Natuur- en Milieufederatie Drenthe? Stel dat alle gif in de lelieteelt per direct wordt verboden. Wie wil dan het land van de lelieteelers? Kan je op een akker met zoveel gif in de bodem aardappels telen of rogge? Of inzaaien met gras en er koeien laten grazen? Wie wil de melk van deze koeien? Hoelang zal het duren voor alle gif uit bodem en oppervlaktewater is verdwenen? Of blijven residuen van het gif nog generaties lang in de bodem? Hoe krijgt Henk Jumelet dit platteland weer vitaal? Niemand die er iets zinnigs over kan zeggen. In ieder geval laat werkgroep Meten=Weten in het voorjaar een tweede onderzoek uitvoeren. Men heeft het geld ervoor.

Onbeschermd platteland

De uitslag van het bodemonderzoek zal van invloed zijn geweest op het stemgedrag van de burgers in Westerveld op 20 maart. De Provincie is immers verantwoordelijk voor de uitvoering van het natuurbeleid. Het gaat in Westerveld en andere Drentse gemeenten niet om beschermde natuurgebieden als Dwingelderveld en Drents-Friese Wold, maar om het onbeschermd platteland. Naadloos sluit de Nationale Landschaps

Biotoop met witte lelie bij kerkje Sveti Jovan, Ohrid Macedonië.

Hero Moorlag ©

Enquête van Natuurmonumenten bij het Westerveldse bodemonderzoek aan. Men vroeg 45.000 volwassenen en 1600 kinderen naar hun mening over het landelijke gebied in hun directe omgeving. Acht op de tien Nederlanders maakt zich zorgen over hun leefomgeving. Minder bloemen, minder bijen en vlinders en minder vogels. Het buitengebied is stiller en kleurlozer geworden. Heel strategisch publiceerde Natuurmonumenten de resultaten van de enquête vlak voor de statenverkiezing. Rijk en Provincie, kortom overheden waaronder gemeenten

en waterschappen, behoren het initiatief en de regie te nemen voor betere bescherming van het buitengebied.

Eind mei 2018 voeren we over het Ohridmeer in Macedonië naar de stad Ohrid. Je komt langs dat prachtige kerkje Sveti Jovan (heilige Johannes). In de tuin rondom komt de zoete geur van witte lelies je tegemoet. Wat een biotoop: geen gif, kleurige bloemen, zomende bijen, fladderende vlinders en hagedissen op oude muurtjes. Maar moeten we nou afreizen naar Macedonië om een dergelijke biotoop te beleven?

Wantsen zijn onbekende en vaak onbeminde insecten

Ik kom in het veld dikwijls wantsen tegen. Dat is geen wonder want er leven in Nederland meer dan 600 soorten. Een aantal soorten zul je niet zo snel zien, want die zijn heel klein en er zijn ook heel wat soorten die in het water leven. Bootsmannetjes en schaatserijders zijn waterwantsen. Veel wantsen zijn te herkennen aan een min of meer driehoekig rugschild. Ze verschillen van andere groepen insecten doordat ze buisvormige monddelen hebben waarmee voedsel wordt opgezogen. Ook hebben wantsen maar een gedeeltelijke gedaanteverwisseling. De jonge wantsen (nymfen) gaan bij iedere vervelling een beetje meer op het volwassen insect lijken. De meeste soorten wantsen leven van plantensappen, maar een aantal soorten jaagt actief op andere insecten. Ook vrouwtjes die eitjes dragen grijpen soms naar insecten en zuigen die leeg om aan voldoende eiwit te komen. De wantsen die van plantensappen leven, veroorzaken niet vaak echte schade aan landbouwgewassen. Het is ook bijzonder om te zien dat be-

Bladpootrandwantsen vinden we 's winters vaak in huis.

Joop Verburg ©

paalde soorten wantsen een voorkeur voor specifieke plantenfamilies hebben. Zo zie ik rond de Vliedertuin in het voorjaar grote groepen van de prachtige vuurwants rond de voet van lindebomen die langs de westrand van Zuidwolde staan. Later in het jaar zie ik vuurwantsen bijna uitsluitend op kaasjeskruidachtigen. De stokroos is

ook een familielid van de kaasjeskruidfamilie en daar vind je dan ook stevast vuurwantsen op.

Hebben mensen last van wantsen? Welnu, ik in ieder geval niet. Schade aan landbouwgewassen is uiterst beperkt en de enige wants die voor mensen vervelend is, is de bedwants, berucht van studentenkamers. Bedwantsen leven van

bloed dat ze net als muggen bijna pijnloos kunnen opzuigen, maar de bult en de jeuk daarna lijken op muggenbeten. Met goede hygiëne is de bedwants gelukkig ver van ons bed.

Bladpootrandwants

Ieder jaar krijg ik in de wintertijd wel vragen over een "groot beest" dat mensen in hun huis zien. Het lijkt wel op een kever, maar het ziet er toch anders uit. Het meest opvallende waaraan deze wants ook zijn naam ontleent, zijn de platte verdikkingen aan de achterpoten. Het is de bladpootrandwants. Deze bruine wants leeft van sap dat hij uit jonge kegels van naaldbomen zuigt. Tegen de winter zoeken ze een warmere plek en vaak vinden ze die dan in huis. Schadelijk zijn ze niet, dus geef ze maar een luv plekje buiten in de tuin. Wantsen zijn vaak prachtig en blijven altijd interessante dieren om hun levenswijze.

Joop Verburg,
Natuurvereniging Zuidwolde